

Aalisarnermut, Piniarnerut Nunalerinermullu Naalackersuisoqarfik
Kalaallit Nunaanni Naalackersuisut
Att. Peter Løvstrom

Assilinera ukununnga:

Maj Munk, Avatangiisinut Ministeriaqarfik (Danmark)

Bjarne Petersen, Nunamut Namminermt, Pinngortitamut Avatangiisinullu Naalackersuisoqarfik (Kalaallit Nunaat)

J.nr. 40.00.02

Juunip 18, 2012

USA-mi Nunap Iluanut Naalackersuisoqarfiup Kalaallit Nunaanni nannut pillugit misissuiner-nik kingullernik apeqquteqaataanut paasissutissat

CITES-imut tunngasutigut ilisimatusarnermut oqartussaqaarfittut Pinngortitaleriffik qinnuigineqarpoq Kalaallit Nunaanni nannut pillugit paasissutissanik kingullernik USA-p paasiniaaneranut ikiuteqqullugu.

Matumuunakkut oktober 2009-imiit juuni 2012-mut Pinngortitaleriffiup Kalaallit Nunaanni nannunik misissuisarsimaneri malinnaaviginnittarsimanerilu eqikkaavigissavakka. Oktober 2009-imi kingullernik USA-mi CITES-mi nannunut tunngatillugu oqartussaniit attavigineqarput.

Nannut immikkoortukkuutaat 19-iusut paasineqarsimasut ilaat tallimat Kalaallit Nunaannut aveqatigineqarput: Issittup Imartornga, Tunu, Davis Stræde, Baffin Bugt kiisalu Kane Basin. Ukiuni kingullerni Baffin Bugtip nanui Nunavup (Canada) aammalu Kalaallit Nunaata akornanni nikerartuusut anernmik sammineqarsimapput. Taama immikkut sammineqarnerannut pissutaasut tassaapput uuliaqarneranik misissuinerit ineriartortitsinerillu soqutigineqarnerulersimammata kiisalu Baffin Bugtip Kane Basinillu nanuisa Kalaallit Nunaanniit Nunavumiillu piniarneqarnerisa annertuallaarsoralugu aarlequtigineqarmat. Baffin Bugtimi Kane Basinimilu sulianut matuma kinguliagut oqaluttuarineqartunut ilanngullugu 2007-imi 2008-imilu Tunumi nannunik qaammataasamut nassitsissusiilluni misissuinermit paasissutissat misissoqqissaarpavut (taakku 2011-p ingerlanerani malinnaavigineqarput), taak-kulu Tunumi 1990-ikkunniit ullumikkumut (2007-2011) nannut najukkaminnik qanoq atuinerannut sanilliunneqartarlutik, kiisalu Kalaallit Nunaanni nannut pisarineqartut tamarluinnangajaasa timaanit misissugassanik tigooraaneq aallarnerlutigu. Aammattaq Aarhus Universititip Tunumi nannut mi-ngutsitaanerit pillugu saqqummersitsisarneranut peqataavugut.

Kalaallit Nunaata kitaata avannaani nannut pillugit atuisut ilisimasaat

Inuit piniartortaannik misilittagartuunik 72-inik apersuilluni 2006-imi atuakkiarineqarsimasooq 2011-imi tuluttuunngorlugu saqqummersinneqarpoq (Born et al., 2011c). Atuakkami 1952-imiit 2005-imut pisat 588-it sukumiisumik oqaluttuarineqarput. Misissuinermut tunngavilersuutigineqarpoq Kalaallit Nunaata kitaani 1990-ikkut aallartilaarneraniilli pisat amerliartorsimanerat. Allanguutit taakku Kalaallit Nunaata kitaata avannaani silap sikullu malunnaatilimmik allanguuteqartarnerisa nalaanni pippuit. Inuit nannunniat paasisstissiinerminni nannunniarnitik, nannut qanoq issusii, silap allangorneri, aammalu silap allangornerata uumasunut piniarnermullu sunniutaat sukumiisumik oqaluttuarisarpaat. Piniartut oqaluttuarput nannut sinerissamat qanittumi takussaanerulersimasut. Oqaluttuartut 31%-iisa takussaanerulererat nannut amerlisimanerannik pissuteqartippaat, 16%-iilu isumaqarlutik immap sikkorlunnerusalernera pissutaasoq. 1990-ikkut aallartinneranniit avatangiisit malunnaatilimmik allanguuteqarnerat piniartut maluginiartalerpaat, soorlu sikkorlunnerusalernera aammalu silap kiannerulerlunilu eqqoriaruminaannerulernera. Allanguutit tamakku Kalaallit Nunaata kitaata avannaani angallannermut piniarnermullu sunniteqarsimammata siusinnerusukkut sermersuit avataasigut sikukkullu qimussimik angallaviusarsimagaluartut atorneqassaarsimapput. Imaq sivisunerusumik ammasalermat umiatsiamik angallaviunera sivisunerulerpoq, taamaammallu nannut umiatsiamit pisat qimussimik pisanut sanilliullutik amerlanerulerlutik. Piniartut 24%-iisa nannut timimikkut allanguuteqarnerat, tassa siornagornit salunnerulersimanerat maluginiarpaat. Allanguutit tamakku uumasunit allanit unammillerneqarnerulernerannik imaluunniit sikuusannginnerulerneratigut nerisassakilliornerulerneranik pissuteqartinneqarput. Oqaluttuartut arlaanaalluunniit nannut neriniartarnerisa allanguuteqarnerannik oqaluttuungilaq.

Baffin Bugtimi aammalu Kane Basinimi amerlassutsinik missingiinerit

Nannut ataatsimoorussat nungutsaaliorneqarnissaat aqunneqarnissaallu pillugu Kalaallit Nunaanni, Nunavumi aammalu Canadami naalakkersuisut isumaqatigiissuteqarput kiisalu Canadap Kalaallit Nunaatalu Nannut pillugit Ataatsimut Ataatsimiititaliaannik pilersitsillutik (Anonymous, 2009). Ataatsimiititaliap taassuma ataani ilisimatuussutsikkut suleqatigiit siulliullugu suliaasaat tassaalerpoq Baffin Bugtimi aammalu Kane Basinimi nannut naliliiffiginissaannut misissuinnisannik naliliissallutik (Born et al., 2011b). Naliliinneq taanna tunngavigalugu aalajangertoqarpoq nannut uumatiinnarlugit timaannit misissugassannik tigooraasoqassasoq aammalu nannut pisat timaannit misissugassannik tigooraasoqassasoq. Sulinermut pilersaarut 2011-ip aasaani Ataatsimut Ataatsimiititaliamit taperser-neqarpoq (Born et al., 2011a). Naliliinermi tassani siunertaasut tassaassapput:

- 1) Baffin Bugtimi aammalu Kane Basinimi nannut amerlassusii suaassutsimikkullu agguataarsimaneri (kiisalu utoqqaassuserikannigaat) missingissallugit.
- 2) Nannut amerlassutsimikkut katitigaanermikkullu allangoriartornerat paasisaqarfiginiarlugu amerlassusiinik missingikkat nutaat siusinnerusukkut misissuinerit aallaavigalugit missingikkanut sanilliutissallugit.
- 3) Nannut ataatsimoorut annassinnaassusiat misissoqqissaarsinnaajumallugu annattartut kinguaassioortartullu amerlassusiinut uuttuutit missingiivigissallugit (ajornannginnera naapertorlugu).
- 4) Avatangiisini suut allangorartut naapertorlugit nannut siammarsimanerat naliliivigissallugu, pingaartumik sikup qanoq issusia, ilusaa kiisalu inuussutissarsiat pissarsiarineqarsinnaassusiat/siammarsimassusiat.
- 5) 2009-2012-ip akornanni Baffin Bugtip Kane Basinillu nanuisa qaammataasamat nassitsissu-serneqarnerannit paasisat atorlugit nannut ataatsimoorutkuutaat sumut killeqarnerinik nalileeqqittoqassasoq.

Misissuinermit tassannga paasisat makkununga atorneqarsinnaassapput:

- 1) Nannut qanoq issusii pillugit nalunaarusiap nutarterneqarnissaa kiisalu nungusaataannigitsumik pisarineqarsinnaasut amerlassusissaannik inassuteqaateqarnissaaq;

- 2) Nannut immikkoortut siammarsimaffiata iluani nunamik atuinissamik pilersaaruteqartut avatangiisillu sunnerneqarnissaannik naliliiniartut paasissutississallugit;
- 3) Nanoqarfiit pingaarutillit sumiinnerinik aalajangiinikkut inuit nannullu aporaattarnerini inuit navianartorsiornissaat millisarniassallugu aporaattarnerillu ikilisarniassallugit kiisalu nanoqarfinni allannguutit (pingaartumik immap sikuani) nalilerneqarnissaannut uuttuusiussalluni.

Nannut timaannit misissugassanik tigooraanerit 2011-imi septemberimi aallartippat 2013-ilu ilanngullugu ingerlanneqassallutik kiisalu qaammataasamut nassitsissusiisarluni misissuinnerit Pinngortitalerriffimmit 2009-imi aallartinneqartunut tapertaliullugit ingerlanneqassallutik (matuma kingulianiittoq takuuk). 2014-imi oktoberimi Kane Basin aammalu Baffin Bugt pillugu nalunaarusiata inaarsarneqarneranni naliliineq inaarsarneqassaaq.

Naliliineq qassiinik immikkoortortaqqarpooq, soorlu Baffinip Qeqertaani ukiakkut nannut timaannit misissugassanik tigooraaneq (Nunavut/Canadami ingerlanneqartoq), Qimusseriarsuarmit ukiakkut nannut timaannit misissugassanik tigooraaneq (Pinngortitalerriffimmit), Baffin Bugtip kangisissuani upernaakkut qaammataasamut nassitsissusersuineq timaannillu misissugassanik tigooraaneq (Pinngortitalerriffimmit), Kane Basinimi qaammataasamut nassitsissusersuineq timaannillu tigooraaneq (Nunavut/Canadami aammalu Pinngortitalerriffimmit) kiisalu Nunavumi aammalu Kalaallit Nunaanni pisanit misissugassanik tigooraaneq. 2011-mi 2012-imilu misissuinnermut aningaasaliissutissat pissarsiari-neqarsimappat kiisalu uumasut tikillugit misissuinnermut pilersaarutigineqartut ingerlanneqareersimallutik. 2012-imi misissuinnermut Kalaallit Nunaata peqataaneri annermik Danskit Avatangiisinut Ministeriaqarfiannit aningaasaliiffigineqarput. 2013 aamma 2014-imi sulianut aningaasaliinissamut qinnuteqaatit ukiumoortumik naliliiffigineqartassapput.

Kalaallit Nunaata kitaata avannaani misissuinnerit allat

Kalaallit Nunaata kitaani nassitsissutit atorlugit misissuinnerit kingulliit 2009-imi ingerlanneqartut Qeqertarsuup eqqaani uuliaqarneranik misissuinnerit avatangiisinut sunniutissaannik naliliinnermut atatil-lugu Aatsitassanut Ikummatissanullu Pisortaqqarfimmit ingerlanneqarput (Born et al., in press). Nassitsissusiilluni misissuinnerit 2010-imi nangingineqarput Danmarkimi Avatangiisinut Ministeriaqarfimmit aningaasalersugaallutik aammalu nannut amerlassusiinik missingiinnissap taaneqareersup piareersarneqarnerannut atasumik ingerlanneqarlutik (Born and Laidre, 2010). 2011-imi Aatsitassanut Ikummatissanullu Pisortaqqarfik nassitsissusiilluni misissuinnerinik suli suliaseeqqippoq Baffin Bugtimi uuliaqarneranik misissuinnerit qalluileratarsinnaanerillu avatangiisinut sunniutissaannik naliliinnermut atatil-lugu (Born et al., 2011d). Baffin Bugtimi aammalu Kane Basinimi nannut amerlassusii missingiiviginiarneqarnerannut ilanngullugu 2012-imi Danmarkimi Avatangiisinut Ministeriaqarfik Canadamilu naalakkersuisut aningaasaliisoralugit Qimusseriarsuarmit aammalu Kane Basinimi nassitsissusiilluni misissuinnerit aammalu timaannit misissugassanik tigooraanerit ataatsimoortillugit ingerlanneqarput. 2009-imiilli Kalaallit Nunaata kitaani nannut 60-it qaammataasamut nassitsissusersimavavut (Laidre et al., 2012). Nassitsissutit qassiit suli nassitsisarmata misissueqqissaarnerit amerlanerit suli ingerlanneqarput.

Naak misissueqqissaarnerit suli ingerlanneqartussaagaluartut nassitsissusiisarluni misissuineq suleqatigiilluni misissuinnerinik qassiinik ilaqarpoq, soorlu nannut Davis Strædemi Baffin Bugtimilu, Canadami Kalaallit Nunaannilu 1977-miit 2010-imut nannut ilisimatuunit passunneqartarsimasut timaannik imminnut sanilliussinerit ingerlanneqartarsimallutik (Rode et al., 2012). Misissuinnermi paasineqarpoq sikup ajorsartornera malillugu nannut timimikkut ajorsartortartut. Allattut ilimagaat Baffin Bugtimi sikup qaninnerusukku ajorseriarnera pissutigalugu nannut timaat ajorsartorsimasut, Davis Strædemilu nannut akulikinnerujussuat aamma/imaluunniit sikkorluttarnera timaasa ajorseriarnerannut pissutaanersoq erseqqissumik oqaatigineqarsinnaanngilaq.

Canada Kalaallit Nunaallu aamma allatigut suleqatigiillutik misissuippat. Baffin Bugtimimi nalunaqutsersuisarnermi ukiut tulluuttut qulit ilanngunneqarnerisigut nannut ukiumut uummaannartartut amerlassusii missingersorneqarput (Peacock et al., *In press*). Naatsorsueqqissaarnermi tassani malun-

narpoq nalunaaqutsersuisarnerup kingornali (1997-imi naasup) nannut aniguisartut ikiliartuinnarsimasut; annattartut ikiliartornerat ilaatigut Baffinip Qeqertaata avammut atanerani immap upernaakkut sikkorlunnerusalerneranik pissuteqartinneqarpoq. Umaannartartut amerlassusii nikerartorujussuupput nalunaaqutsikkat pissarsiarineqarsinnaasut ikiliartornerat pissutigalugu, taamaammatt paasisat mianersortumik nassuiartariaqarput. Uummannartartut missingikkat ikiliartornerat pisat siusinnerusukkullu uummartussusiinik paasisat tunngavigalugit eqqoriaanernut naapertuuppoq, kiisalu sikut uumaffigisaasa ikiliartornerannut naapertuulluni (Peacock et al., *In press*).

Kiisalu, paasisutissat angutivissanit arnavissanillu katersorneqarsimasut piaqqiornerup nalaani Baffin Bugtimi aammalu Tunumi ingerlaartut akornanni arnavissat angutivissallu imminnut sanilliuinneqarnerannut atorneqarput. Misissueqqissaarnikkut tassuuna paasineqarpoq ingerlaartut annertuumik assigiinnigssuteqartartut, tassa nuliunerup nalaani arnavissat narlumoornerullutik ungasinnerusuliartarput, angutivissallu nuliuffissaminnik nassaarlunerusinnaajumallutik arnavialerngusaanissaminnullu ilimananginnersiorlutik tamatikkarnerusumik angalaartarlutik. (Laidre et al., *In review*).

Tunumi nassitsissusiisarluni misissuinerit

Uuliaqarneranik misissuinermit atatillugu avatangiisinut sunniutissanik naliliiniarnermit atatillugu misissuinerup allap Aatsitassanut Ikummatissanullu Pisortaqaqfimmit suliaassiisutigineqartup ilaatut Pinngortitalerriffik taassumalu suleqatai Tunup nanuinik 25-inik 2007 aamma 2008-imi qaamataasamut nassitsissusersuisarput. (Laidre et al., *In press*).

Ataatsimut isigalugu paasineqarpoq nannut ukioq kaajallallugu immap sikuanu angalaarluartartuusut. Nannut sikkorinnerusorsiortarput taamaammallu aasaanerani saatsersunik sikoqartuarfia atorluarumallugu ammannartumik imaanerata nalaani avannarpartarlutik. Tunup sineriaani siammassumi nannut apisseqartarput. Taamaattorli avannarpasissutsit 72 aamma 74 gradit akornat kiisalu 78 aamma 81 gradit akornat piaqqisartut apisseqarfigilluartarpaat. Nassitsissusikkat arlaannaalluunniit 65 gradinit kujavarnerusimangilaq, tamannalu tunngavigalugu Tunup kujataata avannarpasinnerusuatalu immikkuullarissunik nanoqarneranik eqqoriaaneq tamatumuuna tunngavissaqartinneqarpoq.

2007-mi aamma 2008-mi nannunit 18-init nassitsissusikkanit 2007-imi marsimiit 2010-mi marsip tungaanut nassiussuisimasunit paasisutissat 1990-ikkunni tassunga assingusumik qaammataasamut nassitsissusikkanit paasisanut sanilliusorneqarput (Laidre et al., *In prep.*). Misissueqqissaarnermi amerlassusiinik uuttortakkat najorsinnaasaat aallaavigalugit ullumikkut pissutsinut (2007-2010) sanilliuinneqartarput, najugaat, qangaanerusoq piaqqiortarnerat (1993-1997), aammalu nannut sumiinneri sanilliusorneqartarlutik. Misissuinermit inerniliunneqarpoq 2000-ikkunni arnavissat 1990-ikkunni sanilliullugu sumiiffiit sikuisannerusut najortaraat kiisalu immamut ammannartumut qaninnerusumiinnartartut. Nannut arnavissat qangarnut sanilliullugu ukiup ingerlanerani nikerarnerusalersimaqaat.

Tunumi mingutsitsineq

Aarhus Universitet Tunup nanuisa assut mingutsitaasimanerannik paasisaqarfiusumik suleqateqarluni qassiinik misissuisimavoq (Jaspers et al., 2010; Bechshøft et al., 2011; Dietz et al., 2011; McKinney et al., 2011; Rigét et al., 2011; Routti et al., 2011; Sonne et al., 2011; Bechshøft et al., 2012; Sonne et al., 2012).

Nuummi nannut

2009-p siornatigut Kalaallit Nunaata kitaata kujasinnerusuata qeqqani nannut qaqutigoorsimapput, Nuullu eqqaani ukiut qulit ingerlaneranni ataasiakkaanik takusoqartarluni. Taamaattorli 2009-imi apriliip kiisalu 2012-imi juunip akornanni Nuup eqqaani nannut arfineq-marluk pisarineqarsimapput. Pingasut unioqqutitsinani pisarineqarput, ataaseq unioqqutitsilluni, pingasut piniarnermik nakkutiliisunit ajoqutaanertik pillugu toquinnarneqartariaqarsimallutik (arnariit aammalu angutiviaq). Nannut

tallimat timaannit misissugassanik tiguisoqarsimavoq, tamakkerlutillu assiliortorneqarsimallutik. Aqajarormiui assillu naapertorlugit takuneqarsinnaavoq ilaat sisamat toqutaanngitsiarnerminni puisit-torsimasut. Marluk aqajarormioqanngillat sanigorsimanatilli ataasiinnarli saluppasilluni (assit aal-laavigalugit).

Nannut taakku qularnanngitsumik Davis Strædip nanorai (Davis Strædimi immap sikua Nuummur qanilligaangat ukiorpasuaru takkuttarsimasut) kiisalu Tunumeersuullutik, tassami Kujataaniit avannamukaartut takullattaartuarneqartarsimmata. Nuummi naammattoorneqartartut amerliartornerat Davis Strædip nanuisa amerliartornerannik pissuteqarsinnaavoq (Obbard et al., 2010) kiisalu Kujataani pisassat killilersorneqalerannik (Ugarte, 2012). Aamma, siku uummaaffigisartagaat sumiif-finni taakkunani marlunni ukiut qulikkaar kingulliit arlallit ingerlaneranni allannguuteqarsimapput, sikuusarneranullu sanilliullugu nannut najortakkaminnik allannguullutik nunamiinniarnerusalersimas-sallutik. Kujataani nannut sikorsuartigut Tunup avannaaniit kujataanut pisarput. 2006-imi killilersuiler-nerup siornagut pisat amerlassusii tamaani nannut amerlassusaannut naleqqersuutaasinnaappat ukiup ataatsip ingerlanerani kujataa 1-20 akornanni amerlassusilinnik nanoqartarsimassaaq (Rosings-Asvid, 2002; Born, *In press*). Kujataani massakkut nannut sisamat pisassiissutigineqartarnerat pissuti-galugu nannunik avannamut illuartussaqaalersimassaaq.

Ilisimatuut siunnersuutaat

Pinngortitalerriffiup Kalaallit Nunaanni Naalakkersuisunut aqutsineq pillugu siunnersuutini 2010-imi nutarterpai (Born, 2010). Canadamiut kalaallillu Kane Basinimiit Baffin Bugtimiillu pisarisartagaat nammassinnaasaannut sanilliullugu amerlavallaarsorineqarput siunnersuutigineqarlunilu ikiliartornis-saat pinngitsoorniarlugu Kane Basinimi pisat ukiumut 1-2-inik amerlassuseqartassasut kiisalu Baffin Bugtimi pisat ukiumut 90-iusassallutik. Pisat amerlanerpaaffissaat Kalaallit Nunaanni Nunavumilu pisanut tamarmiusunut atuupput.

Pisat amerlassusissaat Davis Strædip nanui eqqarsaatigalugit eqqaaneqanngillat tassami 2009-imi Nannut pillugit immikkut Ilisimasallit naliliinerat malillugu “ikiliartorsorineqanngimmata”. Nannut taakku pisaqarfigineqartarnerat IUCN-mit/Nannut pillugit immikkut Ilisimasalinnit ajornartorsiutitut isigineqanngilaq, taakkulu amerlanersaat Canadami pisarineqartarput.

Tunup nanuisa amerlassusii missingerneqarsimannngillat, taamaammat taakku pillugit Pinngortitalerif-fik siunnersuuteqarsinnaasimannngilaq.

Nanoqarfinnut tamanut tunngatillugu erseqqissarneqarpoq amerlassutsinik missingiinerit massakkut pigineqartut pisoqalisimmata nalorninartortaqaarmataluunniit (imaluunniit Tunu eqqarsaatigalugu pigineqanngilluinnarlutik), aammalu immap sikuusarnera annikilliarortutut uppersarseqarsimasooq nannunut ajoqutaasinnaammat.

Naggasiullugit oqaatigumasat

Misissuinerit ingerlasut eqikkarnerini matumani takuneqarsinnaasutut misissueqqissaarnerit qassiit massakkut ingerlanneqarput, kiisalu Baffinimi Kane Basinimilu nannut qassiineri massakkut naatsor-sorpavut. Naatsorsuutigaarput Kalaallit Nunaanni nannut qanoq issuesii pillugit ilisimasat ukiuni tul-liuttuni 2-ni 3-ni assorsuaq pitsanngullasasut. Nannut CITES-mut atatillugu inissisimanerannik nali-leeqqinnissamat tunngaviusinnaasunik Kalaallit Nunaat paasisutissaateqanngilaq, taamaammalu ni-uernerup piniarnerullu navianartorsiortitsinnginneranik 2007-imi naliliineq allanngortinneqanngilaq (Born and Ugarte, 2007). 2014-15-imi misissuinerit massakkut ingerlasut naammassisimaleriarpata nannut nalilivigeqqinnissaannut piareersimanerulissaagut.

Fernando Ugarte
Pinngortitalerriffik
CITES-mut tunngatillugu ilisimatusarnermut oqartussaq

Innersuussutit 2010-2012

- Anonymous. 2009. Memorandum of Understanding between the Government of Canada, the Government of Nunavut, and the Government of Greenland for the conservation and Management of Polar Bear Populations. In: Document signed by Environment Canada, Department of Environment of Nunavut and Department for Fisheries, Hunting and Agriculture of Greenland. p 9.
- Bechshøft TØ, Sonne C, Dietz R, Born E, Novak MA, Henchey E, Meyer JS. 2011. Cortisol levels in hair of East Greenland polar bears. *Science of the Total Environment* 409:831–834.
- Bechshøft TØ, Sonne C, Dietz R, Born EW, Muir DCG, Letcher RJ, Novak MA, Henchey E, Meyer JS, Jenssen BM, Villanger GD. 2012. Associations between complex OHC mixtures and thyroid and cortisol hormone levels in East Greenland polar bears. *Environmental Research* 116:26-35.
- Born E. 2010. Rådgivning for bæredygtig fangst på isbjørne. In: Management advice from the Greenland Institute of Natural Resources. p 2.
- Born E. *In press*. Polar bear, *Ursus maritimus*. In: Frederiksen M, editor. A preliminary strategic environmental impact assessment of hydrocarbon activities in Southwest Greenland.
- Born E, Atkinson E, Laidre K. 2011a. A Research Plan for Re-Assessment of the Baffin Bay and Kane Basin Polar Bear Sub-Populations. In: Report by the Scientific Working Group to the Canada-Greenland Joint Commission on Polar Bear. p 28.
- Born E, Atkinson E, Laidre K, Lunn N, Wiig O. 2011b. Survey Options for Assessment of the Baffin Bay (BB) and Kane Basin (KB) Polar Bear Populations. In: Report submitted by the Scientific Working Group to the Canada-Greenland Joint Commission on Polar Bear. p 36.
- Born E, Heilmann A, Holm LK, Laidre K. 2011c. Polar Bears in Northwest Greenland: An Interview Survey About the Catch and the Climate. Copenhagen: Museum Tusulanum Press, University of Copenhagen.
- Born E, Laidre K. 2010. Tograpport, mærkning af isbjørne i Vestgrønland, medio marts - medio april 2010. In: Unpublished report: Greenland Institute of natural Resources. p 14.
- Born E, Laidre K, Wiig O. 2011d. Mærkning af isbjørne i Nordvestgrønland, 2.-16. april 2011, rapport over feltarbejde. In: Unpublished report: Greenland institute of Natural Resources. p 19.
- Born E, Laidre K, Wiig O. *in press*. Polar bear (*Ursus maritimus*). In: Schiedek D, Boertmann D, Mosbech A, editors. Strategic environmental impact assessment of hydrocarbon activities in the Disko West area, 2nd edition ed.
- Born E, Ugarte F. 2007. Standing Non-Detriment Findings for Exports from Greenland of Products derived from polar bear (*Ursus maritimus*). In: Greenland Institute of natural resources.
- Dietz R, Born E, Riget F, Aubail A, Sonne C, Drimmie R, Basuz N. 2011. Temporal Trends and Future Predictions of Mercury Concentrations in Northwest Greenland Polar Bear (*Ursus maritimus*) Hair. *Environmental Science & Technology* 2011:1458–1465.
- Jaspers VLB, Dietz R, Sonne C, Letcher R, Eens M, Neels H, Born E, Covaci A. 2010. A screening of persistent organohalogenated contaminants in hair of East Greenland polar bears. *Science of the Total Environment* 408:5613-5618.
- Laidre K, Born E, Dietz R, Wiig O, Aars J, Andersen M. *In press*. Polar bear *Ursus maritimus*. In: Boertmann D, Mosbech A, Schiedek D, Johansen K, editors. The

- western Greenland Sea. - A strategic environmental impact assessment of hydrocarbon activities in the KANUMAS East area.
- Laidre K, Born E, Gurarie E, Wiig O, Dietz R, Stern H. *In review*. Females roam while males patrol: Comparing movements of adult male and adult female polar bears during the springtime breeding season. *Ecology*.
- Laidre K, Born E, Heagerty P, Wiig O, Dietz R, Stern H, Aars J, Andersen M. *In prep*. Quantifying the impacts of multi-decadal sea ice loss on polar bears (*Ursus maritimus*) in East Greenland, 1993-2010.
- Laidre K, Born E, Stern H. 2012. Climate change, sea ice loss and polar bears in Greenland. In: NASA Award Number NNX11AO63G Year 1 (2012) Annual progress report. Seattle: Polar Science Center, APL/University of Washington. p 8.
- McKinney MA, Letcher RJ, Aars J, Born E, Branigan M, Dietz R, Evans TJ, Gabrielsen GW, Peacock E, Sonne C. 2011. Flame retardants and legacy contaminants in polar bears from Alaska, Canada, East Greenland and Svalbard, 2005–2008. *Environment International* 37:365–374
- Obbard ME, Derocher AE, Lunn N, Peacock E, Stirling I, Thiemann GW. 2010. Research on Polar Bears in Canada, 2005–2009. In: Obbard ME, Thiemann GW, Peacock E, DeBruyn TD, editors. *Polar Bears: Proceedings of the 15th Working Meeting of the IUCN/SSC Polar Bear Specialist Group*, Copenhagen, Denmark, 29 June–3 July 2009. Gland, Switzerland and Cambridge, UK: IUCN. p 115-132.
- Peacock E, Laake J, Laidre K, Born E, Atkinson S. *In press*. The utility of harvest recoveries of marked individuals to assess polar bear (*Ursus maritimus*) survival. *Arctic*.
- Rigét F, Braune B, Bignert A, Wilson S, Aars J, Born E, Dam M, Dietz R, Evans M, Evans T, Gamberg M, Gantner N, Green N, Gunnlaugsdóttir H, Kannan K, Letcher R, Muir D, Roach P, Sonne C, Stern G, Wiig Ø. 2011. Temporal trends of Hg in Arctic biota, an update. *Science of the Total Environment*.
- Rode KD, Peacock E, Taylor M, Stirling I, Born E, Laidre K, Wiig O. 2012. A tale of two polar bear populations: ice habitat, harvest, and body condition. *Popul Ecol* 54:3-18.
- Rosing-Asvid A. 2002. The polarbear hunt in Greenland. In: Technical report No. 45: Greenland Institute of Natural Resources. p 25.
- Routti H, Letcher RJ, Born E, M. B, Dietz R, Evans TJ, Fisk AT, Peacock E, Sonne C. 2011. Spatial and temporal trends of selected trace elements in liver tissue from polar bears (*Ursus maritimus*) from Alaska, Canada and Greenland. *Journal of Environmental Monitoring*.
- Sonne C, Iburg T, Leifsson PS, Born E, Letcher RJ, Dietz R. 2011. Thyroid gland lesions in organohalogen contaminated East Greenland polar bears (*Ursus maritimus*) *Toxicological & Environmental Chemistry* 93:789 — 805.
- Sonne C, Letcher R, Bechshoft TO, Rigét F, Muir D, Leifsson P, Born E, Hyldstrup L, Basu N, Kirkegaard M, Dietz R. 2012. Two decades of biomonitoring polar bear health in Greenland: a review. *Acta Veterinaria Scandinavica* 54:S15.
- Ugarte F. 2012. Bidrag til §37 spørgsmål om isbjørne. In: Greenland Institute of Natural Resources.